

DROGA DO PRZEMIANY MAŁŻEŃSTWA

Przystanek

SERCE

TYDZIEŃ I-II

Materiały studyjne

Opracowała
Jolanta Prokopiuk

Wydanie 2 poprawione
październik 2007

TYDZIEŃ I

SERCE JEZUSA

Bóg stwarzając człowieka na swój obraz i podobieństwo podarował mu szczególny dar – serce. Miało być to miejsce spotykania się człowieka z Bogiem. Serce oznacza dla Boga osobowość człowieka, czyli dynamiczne siły, które czynią ludzi wyjątkowymi jednostkami. Serce w Biblii oznacza nie tylko osobowość, ale także umysł, pamięć, uczucia, pragnienia i wolę. Dla Boga serce jest równoznaczne z osobowością, dlatego też bada raczej serce niż postępowanie człowieka by się przekonać o czyjejś wierności¹.

Obecnie myślenie i pamięć kojarzone są z mózgiem, lecz w Biblii myślenie do zadanie serca. Psalmista rozmyślał o swojej trudnej aktualnej sytuacji sięgając do przeszłości: *Rozważam dni starodawne, i lata poprzednie wspominam. Rozmyślam nocą w sercu, roztrząsam i duch mój docieka*². Zgodnie z biblijnym poglądem serce jest źródłem, z którego wypływają ludzkie emocje. Biblia ostrzega lud Boży, by nie chował w sercu nienawiści do bliźniego³, a autor Powtórzonego Prawa ukazuje lęk jako utratę serca⁴.

Serce nie tylko myśli i odczuwa, pamięta i pragnie, lecz także determinuje uczynki. Upór ludzkiego serca jest według autora Księgi Mojżeszowej aktem woli⁵. Jezus nauczał, że z serca pochodzą złe myśli, zabójstwa, cudzołóstwo, czyny nierządne, kradzież, fałszywe świadectwa, przekleństwa⁶.

Bóg stwarzając człowieka na Swój obraz i podobieństwo musi mieć wszystkie te cechy w Sobie. Bóg stworzył człowieka do miłości i traktuje go zawsze jako jedność ciała i ducha. Miłość człowieka została rozdzielona wraz z myślą grecką, na miłość *eros*, związaną z ciałem oraz na miłość duchową, określaną jako *agape*. Człowiek zaś jest naprawdę sobą, kiedy ciało i dusza odnajdują się w wewnętrznej jedności⁷.

Miłość cielesna *eros* kojarzy się z namiętnością oraz z orgazmem. Benedykt XVI, określa ów orgazm jako ekstazę: *Tak, miłość jest „ekstazą”, ale ekstazą nie w sensie chwili upojenia, lecz ekstazą jako droga, trwałe wychodzenie z „ja” zamkniętego w samym sobie, w kierunku wyzwolenia „ja”, w darze z siebie i właśnie tak w kierunku ponownego znalezienia siebie, a nawet w kierunku odkrycia Boga*⁸.

¹ L. Ryken, J. C. Wilhoit, *Słownik symboliki biblijnej*, hasło: serce, s. 902.

² Ps 77, 7.

³ Kpł 19, 17.

⁴ por. Pwt 1, 28.

⁵ Pwt 9, 27.

⁶ Mt 15, 19.

⁷ por. Benedykt XVI, *Deus caritas est*, nr 6.

⁸ Benedykt XVI, *Deus caritas est*, nr 6.

Serce Jezusa kocha jako eros i jako agape

Bóg miłuje, Jezus jako Bóg-Człowiek miłuje zarówno jako *eros*, która jednak jest równocześnie także *agape*⁹. Jego serce jest namiętne i kocha z całą pasją właściwej miłości¹⁰. Jest to miłość bezinteresowna, ale także przebacząca. Jezus kocha z prawdziwą pasją kochanka i oblubieńca. List do Efezjan ukazuje Chrystusa, który kocha swoją oblubienicę troszcząc się o jej piękno. Czynności przypominają zabiegi kosmetyczne związane z utrzymaniem urody oblubienicy: *aby osobiście stawić przed sobą Kościół jako chwalebny, nie mający skazy czy zmarszczki, czy czegoś podobnego, lecz aby był święty i nieskalany*¹¹. Oblubieniec oddaje życie za swoją oblubienicę – Kościół, aby mogła i pragnęła się z Nim zjednoczyć tak jak mąż i żona. *Dlatego opuści człowiek ojca i matkę, a połączy się z żoną swoją, i będą dwoje jednym ciałem. Tajemnica to wielka, a ja mówię: w odniesieniu do Chrystusa i do Kościoła*¹². Owo zjednoczenie dokonuje się w Ofierze Jezusa w czasie Eucharystii.

Serce Jezusa – łagodne

Serce Jezusa jest także sercem łagodnym i pokornym. Słowa „łagodny” lub „łagodność” pojawiają się ponad 20 razy w przekładach Pisma Świętego. W Księdze Przysłów znajdujemy dwa zaskakujące przykłady mocy, jaką może okazać łagodność: *język łagodny złamie kości*¹³ i *odpowiedź łagodna uśmierza zapalczywość*¹⁴. Łagodność jest obrazem mocy Bożej, która podporządkowuje sobie siły tego świata. Jakub apostoł nazywa ją mądrością zstępującą z góry, która jest *skłonna do zgody, ustępliwa, posłuszna, pełna miłosierdzia i dobrych owoców*¹⁵. W Biblii delikatność łączy się z miłością i uprzejmością¹⁶.

Paweł apostoł wymienił łagodność jako owoc Ducha Świętego¹⁷, ponieważ rozumiał, iż łagodność nie przychodzi w sposób naturalny chrześcijanom. Przedstawił ją za pomocą obrazu matki: *jak matka troskliwie opiekująca się swoimi dziećmi*¹⁸. Łagodność ewangeliczna nie jest jednakże łagodnością wypływającą z naiwności lub braku moralnych zasad¹⁹.

⁹ Benedykt XVI, *Deus caritas est*, nr 9.

¹⁰ Benedykt XVI, *Deus caritas est*, nr 10.

¹¹ Ef 5, 27.

¹² Ef 5, 31-32.

¹³ Prz 25, 15.

¹⁴ Prz 15, 1.

¹⁵ Jk 3, 17.

¹⁶ 1 Tes 2, 7; 1 Tym 3, 3; Flp 4, 5; Kol 3, 12.

¹⁷ Ga 5, 23.

¹⁸ 1 Tes 2, 7.

¹⁹ L. Ryken, J. C. Wilhoit, *Słownik symboliki biblijnej*, hasło: łagodność, s. 473.

Jezus wjeżdżający na osiołku²⁰ jest spełnieniem obietnicy Boga zapowiadanej u proroka Zachariasza: *Oto Król twój przychodzi do ciebie łagodny, siedzący na osiołku, źrebięciu oślicy*²¹. Reakcja ludzi na tak łagodnego i pokornego króla jest spontanicznym wybuchem entuzjazmu. Jest to reakcja ich serca i najskrytszych oczekiwań ich wnętrza.

Serce Jezusa – pokorne

Serce Jezusa jest także sercem pokornym, czyli takim, które widzi siebie w prawdzie. Wie kim jest. Człowiek pokorny przyznaje, że wszystko co ma, otrzymał od Boga²². Uznaje, że jest stworzeniem zależnym od Boga i grzesznikiem. Sam z siebie jest nikim. Pokora Syna Bożego jest pokorą miłości. Gdzie jest pokora, tam jest i miłość. Pokora Jezusa, Syna Bożego przejawia się we Wcieleniu i uniżeniu, aż do umycia nóg swoim uczniom. Ostatecznie pokora Jezusa przejawia się w tym, że będąc równym Bogu, wyniszczył się aż do śmierci na krzyżu dla naszego odkupienia. Ludzie bowiem pokorni szukają dobra innych.

Wśród owoców Ducha Świętego Paweł apostoł umieszcza pokorę obok wiary²³, ponieważ te dwie postawy są sobie bardzo bliskie, gdyż obie są wyrazem otwarcia się na Boga i ufnej uległości wobec Jego łaski i Jego słowa²⁴. Ludzie pokorni chlubią się swoją słabością²⁵, ponieważ otwierają się na potęgę Boga żyjącego. Tylko pokorni otrzymują odpuszczenie grzechów²⁶. Poprzez pokornych, którymi świat gardzi, mądrość Wszechmocnego chętnie objawia się na zewnątrz²⁷.

Serce Jezusa – miłosierne

Jezus Chrystus jest Bogiem miłosiernym, a więc Jego działanie związane jest z miłosiernym sercem. *Jezus nade wszystko swoim postępowaniem, całą swoją działalnością objawiał, że w świecie, w którym żyjemy, obecna jest miłość. Jest to miłość czynna, miłość, która zwraca się do człowieka, ogarnia wszystko, co składa się na jego człowieczeństwo. Miłość ta w sposób szczególny daje o sobie znać w zetknięciu z cierpieniem, krzywdą, ubóstwem, w zetknięciu z całą historyczną „ludzka kondycją”, która na różne sposoby ujawnia ograniczoność i słabość człowieka, zarówno fizyczną, jak i moralną. Właśnie ten sposób i zakres przejawiania się miłości nazywa się w języku biblijnym „miłosierdziem”*²⁸.

²⁰ Mt 21, 1-11.

²¹ Za 9, 9.

²² 1 Kor 4, 7.

²³ Ga 5, 22n.

²⁴ X. Léon-Dufour (red.), *Słownik teologii biblijnej*, hasło: pokora, s. 698-700.

²⁵ por. 2 Kor 12, 9.

²⁶ por. Łk 18, 14.

²⁷ por. 1 Kor 1, 25.28n.

²⁸ Jan Paweł II, *Dives in misericordia*, nr 3.

Serce Jezusa – dzikie, czyli nie bojące się niebezpieczeństwa i ryzyka

Jezus w całej swojej działalności pokazywał, że nie boi się niebezpieczeństwa i ryzyka. Nie boi się mówić to co myśli, choć ostatecznie doprowadziło go to na krzyż. *Rabbi, dopiero co Żydzi usiłowali Cię ukamienować i znów tam idziesz? [...]* Na to Tomasz, zwany Didymos, rzekł do współuczniów: *Chodźmy także i my, aby razem z Nim umrzeć*²⁹. Jezus Chrystus jest Bogiem łagodnym i miłosiernym, który przyszedł znaleźć to co zginęło. Obdarza zdrowiem tych, którzy się źle mają. Uzdrawia głuchych, trędowatych, niewidomych, ale także uwalnia od złych duchów. W zetknięciu z obłudą, fałszem Jezus przeobraża się w wojownika: *Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze obłudnicy! Bo podobni jesteście do grobów pobielanych, które z zewnątrz wyglądają pięknie, lecz wewnątrz pełne są kości trupich i wszelkiego plugastwa. Tak i wy z zewnątrz wydajecie się ludziom sprawiedliwi, lecz wewnątrz pełni jesteście obłudy i nieprawości*³⁰. *Węże, plemię żmijowe, jak wy możecie ujść potępienia w piekle*³¹.

Serce Jezusa jest sercem wojownika

Jezus nie boi się przeciwstawić myśleniu ówczesnych odpowiedzialnych i przełożonych Narodu Izraelskiego, aby ukazywać prawdziwy obraz Boga Ojca. *Przyszedłem w imieniu Ojca mego, a nie przyjęliście Mnie. Gdyby jednak przybył kto inny we własnym imieniu, to byście go przyjęli. Jak możecie uwierzyć, skoro od siebie wzajemnie odbieracie chwałę, a nie szukacie chwały, która pochodzi od samego Boga*³². Chrystus jest wojownikiem, który oddaje życie za swoją oblubienicę, aby była wolna i potrafiła odpowiadać na miłość Oblubieńca.

Serce Jezusa – gwałtowne

Miłość w swoim pragnieniu jest gwałtowna, ponieważ jest namiętna i nie zgadza się na wszystko co zagraża jej istnieniu. Jezus reaguje gwałtownie na to, co jest dla Niego ważne. *Wówczas sporządziwszy sobie bicz ze sznurków, powypędzał wszystkich ze świątyni, także baranki i woły, porozrzucił monety bankierów, a stoły powywracał. Do tych zaś, którzy sprzedawali gołębie, rzekł: **Weźcie to stąd, a z domu mego Ojca nie róbcie targowiska!** Uczniowie Jego przypomnieli sobie, że napisano: „**Gorliwość o dom Twój pochłonie Mnie**”³³. Jezus jest gwałtowny w swoich uczuciach i pragnieniach, gdy dotyczy to realizowania woli Ojca. *Przyszedłem rzucić ogień na ziemię i jakże bardzo pragnę, żeby on już zapłonął. Chrzest mam przyjąć i jakiej doznaję udręki, aż się to stanie. Czy myślicie, że przyszedłem dać ziemi pokój? Nie, powiadam wam, lecz rozłam*³⁴.*

²⁹ J 11, 8.16.

³⁰ Mt 23, 27-28.

³¹ Mt 23, 33.

³² J 5, 43-44.

³³ J 2, 15-17.

³⁴ Łk 12, 49-51.

Bóg miłuje, i ta Jego miłość może być określona bez wątpienia jako eros, która jednak jest równocześnie także agape. Przede wszystkim prorocy, Ozeasz i Ezechiel opisali tę „namiętność” Boga w stosunku do swego ludu posługując się śmiałymi obrazami erotycznymi. Stosunek Boga z Izraelem jest przedstawiony poprzez metafory narzeczeństwa i małżeństwa; konsekwentnie bałwochwalstwo jest cudzołóstwem i prostytutcją. [...] Izrael dopuścił się „cudzołóstwa”, zerwał Przymierze; Bóg powinien był go osądzić i wyrzec się go. Ale w tym właśnie okazuje się, że Bóg jest Bogiem, a nie człowiekiem: „Jakże cię mogę porzucić, Efraimie, i jak opuścić ciebie, Izraelu? [...] Moje serce na to się wzdryga i rozpalają się moje wnętrzności. Nie chcę, aby wybuchnął płomień mego gniewu, i Efraima już więcej nie zniszczę, albowiem Bogiem jestem, nie człowiekiem; pośrodku ciebie jestem Ja – Święty” (Oz 11, 8-9). Namiętna miłość Boga do swojego ludu – do człowieka jest zarazem miłością, która przebacza. Jest ona tak wielka, że zwraca Boga przeciw Niemu samemu, Jego miłości przeciw Jego sprawiedliwości. [...] Bóg tak bardzo miłuje człowieka, że sam stawszy się człowiekiem, przyjmuje nawet jego śmierć i w ten sposób godzi sprawiedliwość z miłością.

Benedykt XVI, *Deus Caritas est*, nr 9, 10

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, abyś mógł doświadczyć namiętej miłości Jezusa Chrystusa, której źródło jest w Jego sercu.

Dlatego opuści człowiek ojca i matkę, a połączy się z żoną swoją, i będą dwoje jednym ciałem. Tajemnica to wielka, a ja mówię: w odniesieniu do Chrystusa i do Kościoła.

Ef 5, 31-32

B. Studium Biblii

Przeczytaj Ef 5, 21-32.

I. WIDZIEĆ

1. Aby oblubienica Chrystusa była piękna, On oddaje za nią życie. Działanie Oblubienca przypomina zabiegi kosmetyczne. Na czym one polegają?

.....

.....

.....

.....

2. Jak rozumie święty Paweł słowa *będą jednym ciałem*?

II. OSĄDZIĆ

1. Jezus kocha z prawdziwą pasją kochanka i oblubieńca. Czy doświadczasz z Jego strony takiej miłości? Co ci w tym przeszkadza? Czy obdarzasz taką miłością swojego Oblubieńca (Jezusa, współmałżonka)?

2. Jezus pragnie oddania ze strony człowieka aż do głębi aktu małżeńskiego. Czy zjednoczenie z Jezusem w komunii świętej ma wymiar głębokiego zjednoczenia i oddania? Z czym masz kłopoty?

*Bóg jest w sensie Logos, pierwotną przyczyną – jest jednocześnie kimś, kto **kocha z całą pasją właściwą prawdziwej miłości**. W ten sposób eros zostaje w najwyższym stopniu uszlachetniony, a jednocześnie doznaje takiego oczyszczenia, że stapia się z agape. To pozwala zrozumieć, że włączenie Pieśni nad pieśniami do kanonu ksiąg Pisma Świętego dość szybko znalazło uzasadnienie w tym sensie, że owe pieśni miłosne opisują w gruncie rzeczy relację Boga do człowieka i człowieka do Boga.*

Benedykt XVI, *Deus caritas est*, nr 10

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś potrafił przyjmować namiętą miłość Boga?

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Pnp 4, 1-7.

Czy doświadczacie swojej miłości małżeńskiej jako miłości namiętnej i pełnej oddania? Z czym macie problemy?

Drugi dzień BÓG JEST MIŁOŚCIĄ – ŁAGODNY I POKORNY SERCEM

Nuże więc, biegnijmyż i my razem z Chrystusem, któremu spieszo na mękę. Naśladujmy tych, co wyszli Mu na spotkanie, ale nie w ten sposób, by stać na drodze gałązki palm i oliwek oraz kłaść kosztowne szaty, lecz my sami, jak tylko możemy, rozścielmy się na ziemi w pokorze ducha i prostocie serca, abyśmy przyjęli nadchodzące Słowo i pochwycili Boga, który nigdzie nie daje się ująć. On bowiem cieszy się z tego, że może nam się okazać łagodnym, On, który naprawdę jest łagodny i „wstępuje na zachód” naszej mizernej słabości, aby przyjść do nas, obcować z nami i przyciągnąć nas do siebie przez pokrewieństwo z nami.

Św. Andrzej z Krety, Kazanie, w: Liturgia Godzin, Niedziela Palmowa

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do łagodności oraz pokory serca.

<p>Weźcie moje jarzmo na siebie i uczcie się ode Mnie, bo jestem cichy i pokorny sercem.</p>	<p>Mt 11, 29</p>
--	------------------

B. Studium Biblii

Owa „cichość i pokora serca”, żadną miarą nie oznacza słabości. Wręcz przeciwnie, Jezus jest wymagający. Ewangelia jest wymagająca: Czyż nie mówi: „Kto nie bierze swego krzyża, a idzie za Mną, nie jest Mnie godzien”? Radykalność tego wezwania nie wynika ze specyfiki języka Ewangelii, ale z konkretnych wymagań przyłgnięcia do Chrystusa. Jezus ma świadomość, że Jego wymagania sięgają daleko i dlatego nie zawaha się powiedzieć: „Nie sądzcie, że przyszedłem pokój przynieść na ziemię. Nie przyszedłem przynieść pokoju, ale miecz” (Mt 10, 34). Używając tych mocnych słów Jezus mówi, że Ewangelia jest także źródłem „zaniepokojenia” dla człowieka. A wymagać, to znaczy zarazem niepokoić sumienia, nie dopuszczać do fałszywego „pokoju”, w którym sumienie staje się niewrażliwe i właściwie umiera.

Jan Paweł II, Katechezy. Jezus Chrystus, nr 66.6

Przeczytaj Mt 21, 1-17.

I. WIDZIEĆ

1. Jezus wjeżdża do Jerozolimy jako król, ale jakże inny od królów ziemskich. W czym przejawia się królewskość Jezusa, a zarazem postawa jego serca?

.....

.....

.....

2. Jak reagowały dzieci na przyjazd Jezusa, a jak arcykapłani i uczeni w piśmie?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Reakcja ludzi na tak łagodnego i pokornego króla jest spontanicznym wybuchem entuzjazmu. Jest to reakcja ich serca i najskrytszych oczekiwań tego serca. Jakie są twoje spontaniczne reakcje na dobro, prawdę oraz sprawiedliwość?

.....

.....

.....

2. *Lecz arcykapłani i uczeni w Piśmie – widząc cuda, które czynił, i dzieci wołające w świątyni: „Hosanna Synowi Dawida” – oburzyli się. Jakie sytuacje sprawiają, że oburzasz się na innych przez zazdrość? Wzywaj Ducha Świętego!*

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś radował się prawdziwym dobrem w drugim człowieku? Abyś to dobro najpierw zauważał?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Mt 11, 28-30.

Jego jarzmo jest wygodne, ponieważ zostało zrobione specjalnie dla ciebie, pasuje do twojej osobowości – jest niepowtarzalne, tak jak ty jesteś unikalny. „Brzemie moje jest lekkie”. Znaczy to, że Chrystus, który zakłada na ciebie twoje jarzmo, nigdy nie pozostawi cię samego, ale zawsze będzie „zaprzęgnięty” we wspólnym jarzmie wraz z tobą.

D. Seamands, *Uzdrowienie zranionych uczuć*, s. 106

Czy wiecie co jest waszym jarzmem i brzemieniem?

Jezus nade wszystko swoim postępowaniem, całą swoją działalnością objawiał, że w świecie, w którym żyjemy, obecna jest miłość. Jest to miłość czynna, miłość, która zwraca się do człowieka, ogarnia wszystko, co składa się na jego człowieczeństwo. Miłość ta w sposób szczególny daje o sobie znać w zetknięciu z cierpieniem, krzywdą, ubóstwem, w zetknięciu z całą historyczną „ludzką kondycją”, która na różne sposoby ujawnia ograniczoność i słabość człowieka, zarówno fizyczną, jak i moralną. Właśnie ten sposób i zakres przejawiania się miłości nazywa się w języku biblijnym „miłosierdziem”.

Jan Paweł II, *Dives in misericordia*, nr 3

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do głębokiego doświadczenia, że Bóg jest Bogiem miłosiernym.

Ujął się za sługą swoim, Izraelem, pomny na miłosierdzie swoje – jak obiecał naszym ojcom – na rzecz Abrahama i jego potomstwa na wieki. Łk 1, 54-55

B. Studium Biblii

Przypowieść o synu marnotrawnym wyraża w sposób prosty i dogłębny rzeczywistość nawrócenia. Nawrócenie jest najbardziej konkretnym wyrazem działania miłości i obecności miłosierdzia w ludzkim świecie. [...] W swoim właściwym i pełnym kształcie miłosierdzie objawia się jako dowartościowanie, jako podnoszenie w górę, jako wydobywanie dobra spod wszelkich nawarstwień zła, które jest w świecie i w człowieku.

Jan Paweł II, *Dives in misericordia*, nr 6

Przeczytaj Łk 15, 11-32.

I. WIDZIEĆ

1. Jaką postawę miał młodszy brat przed i po nawróceniu?

.....

.....

.....

2. Scharakteryzuj postawę starszego brata.

.....

.....

.....

3. Ojciec dwóch synów. Jaką postawą serca kierował się ojciec dwóch synów? Określ tę postawę.

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Młodszy syn przed zmianą nie doceniał tego co posiadał. Można powiedzieć, że głupota była przewodniczką jego wyborów. Jezus ukazuje, iż głupota rodzi się w sercu (por. Mk 7, 22). W jakich sytuacjach głupota przesłania twój horyzont patrzenia?

.....

.....

2. Miłosierdzie ojca charakteryzuje się cierpliwością i nadzieją. *Nadzieja w praktyce wyraża się w cnocie cierpliwości, która nie słabnie w czynieniu dobra nawet w obliczu pozornej porażki. [...] Wiara ukazuje nam Boga, który dał swojego Syna za nas i budzi w nas zwycięską pewność, że to prawda: Bóg jest miłością! W ten sposób przemienia w nas niecierpliwość w pewną nadzieję, że Bóg trzyma w swoich rękach świat, i że mimo wszelkich ciemności On zwycięża* (Benedykt XVI, *Deus caritas est*, nr 39). W jakich sytuacjach doświadczasz cierpliwości Boga Ojca? Jakie sytuacje sprzyjają wzmocnieniu twojej cierpliwości wobec siebie i innych?

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, aby miłosierdzie w twoim życiu przejawiało się także w cierpliwości?

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Hbr 4, 14-16.

Czy jako małżeństwo robicie krok ufności, aby otrzymać miłosierdzie w stosownej chwili? Co wam przeszkadza?

Wydarzeniem, które ostatecznie przerodziło się w decyzję zgładzenia Jezusa, było wskrzeszenie Łazarza w Betanii. Na zebraniu Wysokiej Rady – jak czytamy w Ewangelii Janowej – stwierdzono: „ten człowiek czyni wiele znaków. [...] Jeżeli Go tak pozostawimy, to wszyscy uwierzą w Niego, i przyjdą Rzymianie, i zniszczą nasze miejsce święte i nasz naród” (J 11, 47-48). Wobec tych przewidywań i obaw Kajfasz, najwyższy kapłan, wypowiedział się w sposób następujący: „lepiej jest dla was, gdy jeden człowiek umrze za lud, niż miałby zginąć cały naród”.

Jan Paweł II, *Katechezy. Jezus Chrystus*, nr 78.5

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do doświadczenia, że Jezus kocha cię miłością szaleńczą, dlatego poniósł ryzyko i trudy niebezpieczeństw, aby cię zbawić.

Rabbi, dopiero co Żydzi usiłowali Cię ukamienować i znów tam idziesz? J 11, 8

B. Studium Biblii

Przeczytaj Mk 3, 1-6.

I. WIDZIEĆ

1. Jezus nie bał się ryzyka i niezadowolenia uczonych w Piśmie. Jakie są konsekwencje takiej postawy w życiu Jezusa?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jakie wewnętrzne motywy Jezusa kierowały Jego czynami?

.....

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Czy potrafisz bronić swoich wartości życiowych i żyć zgodnie z własnym sumieniem? Jakie ponosiłeś wówczas ryzyko posiadania innego zdania i w związku z tym i innego działania?

.....

.....

.....

2. Czy nie działasz pod presją opinii publicznej lub obawy przed brakiem akceptacji ze strony innych? Jak się wówczas zachowujesz?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś nie bał się ponosić ryzyka swojej inności i wierności własnemu sumieniu?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Łk 6, 6-11.

Oni zaś wpadli w szal i naradzali się między sobą, co by uczynić Jezusowi. Kiedy gwałtowne reakcje u innych uniemożliwiają wam właściwe podejmowanie decyzji? Jak się wówczas zachowujecie?

Piąty dzień**SERCE GWAŁTOWNE**

Czymś wspaniałym jest gwałt jaki zadajecie Bogu kiedy ruszacie na Niego, aby wydrzeć Mu życie wieczne. On ceni tych, którzy walczą z uporem, więcej, z gwałtownością, chętnie im ulega, poddaje się i ogromnie się cieszy z tej przegranej.

Klemens Aleksandryjski,

w: Miłujcie się czule. Duchowość rodziny według Ojców Kościoła, nr 204

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do akceptacji miłości z jej wymiarem gwałtowności i obrony tego co najważniejsze.

A od czasu Jana Chrzciciela aż dotąd królestwo niebieskie doznaje gwałtu i ludzie gwałtowni zdobywają je. Mt 11, 12

B. Studium Biblii

Przeczytaj J 2, 13-21.

I. WIDZIEĆ

1. Jezus reaguje gwałtownie. Jest impulsywny. Co jest powodem oburzenia Jezusa w świątyni jerozolimskiej?

.....

.....

.....

.....

2. Jaka była reakcja uczniów na zachowanie Jezusa?

.....

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Jakie sytuacje sprawiają, że reagujesz impulsywnie i gwałtownie? Jakie przesłanie niosą owe sytuacje w twoim życiu? Co jest dla ciebie ważne?

.....

.....

.....

2. Jak reagują na twoje gwałtowne reakcje osoby będące z tobą w danym miejscu?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś umiał bronić swoich wartości w swoim życiu?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Mt 23, 23-24.

Jezus reaguje gwałtownie oraz stanowczo na obłudę faryzeuszów. Na jaką postawę albo zachowanie reagujecie gwałtownie wobec innych? Jak myślicie czy są postawy w waszym życiu, na które Jezus zareagowałby podobnie? Proście Ducha Świętego o światło!

Szósty dzień**SERCE WOJOWNIKA**

Nie możemy jednak pomijać tego, co pisze Ewangelista, że Jezus powiedział: „Pragnę” – „aby się wypełniło Pismo” (J 19, 28). Słowa Psalmisty odnoszą się do pragnienia fizycznego, ale w ustach Jezusa słowo to wchodzi w mesjański wymiar męki krzyżowej. Konający Chrystus pragnie innego napoju niż woda lub ocet, jak wtedy, gdy u studni w pobliżu Sychar poprosił Samarytankę: „Daj Mi pić!” (J 4, 7). Wtedy fizyczne pragnienie było symbolem i wyrażało inne pragnienie: nawrócenie owej kobiety. Teraz, na krzyżu, Jezus pragnie nowej ludzkości, która ma wyrosnąć z Jego ofiary, aby się wypełniło Pismo. „Przyszedłem rzucić ogień na ziemię i jakże bardzo pragnę, żeby on już zapłonął. Chrzest mam przyjąć i jakiej doznaje udręki, aż się to stanie”.

Jan Paweł II, *Katechezy. Jezus Chrystus*, nr 85.8

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do walki o najważniejsze osoby lub wartości w twoim życiu.

Uciekajmy przed Izraelem, bo w jego obronie Pan walczy z Egipcjanami. Wj 14, 25

B. Studium Biblii

Przeczytaj Łk 13, 10-17.

I. WIDZIEĆ

1. Jak zachowuje się Jezus wobec kobiety oraz przełożonego synagogi?

.....

.....

.....

2. Jezus walczy o wolność i zdrowie kobiety. Jaka jest reakcja ludu na postawę Jezusa?

.....

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Jezus jest wojownikiem, walczy o wolność człowieka. Czy pozwalasz, aby Jezus walczył o ciebie i za ciebie? Z czym sobie nie radzisz? W jakich sytuacjach sobie nie radzisz?

.....

.....

.....

2. Czy potrafisz walczyć o siebie, ale także o dobro innych?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś z całą odwagą bronił najważniejszych wartości w swoim życiu?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Dz 9, 1-9.

Szawel prześladowuje chrześcijan, nie wiedząc, że walczy w ten sposób z żywym Bogiem. Szawel myśli inaczej niż Jezus, ich wizje się rozchodzą. W jakich sytuacjach walczyście z Jezusem? Jakie są wasze plany i wizje?

TYDZIEŃ II

ROLA SERCA W ŻYCIU CZŁOWIEKA

Serce w życiu człowieka oznacza jego wnętrze, jego prawdziwe „JA”. Aby spotkać się z samym sobą, należy spotkać się ze swoim sercem.

Bez serca nie można kochać i nie można być szczęśliwym.

Czasy współczesne nie sprzyjają spotykaniu się ze swoim sercem (z sobą samym), ponieważ do tego potrzebny jest czas i zatrzymanie się. Potrzebna jest także cisza, refleksja i wsłuchiwanie się w swoje uczucia. Uczucia mówią o stanie naszego serca. Nie są ani dobre, ani złe, są moralnie obojętne. Ważne jest natomiast jak zareagujemy na nasze uczucia.

Jezus wyrażający swoje uczucia

Ewangelie wielokrotnie wspominają o uczuciach Jezusa: *Gdy więc Jezus ujrzał, jak płakała ona i Żydzi, którzy razem z nią przyszli, wzruszył się w duchu, rozrzewnił³⁵. Jezus zapłakał³⁶. Jezus rozradował się w Duchu Świętym³⁷. Nieobce są Jezusowi także takie uczucia jak gniew i smutek: *Wtedy spojrzawszy wkoło po wszystkich z gniewem, zasmucony z powodu zatwardziałości ich serca³⁸. Smutna jest moja dusza aż do śmierci; zostańcie tu i czuwajcie!³⁹* Autor Listu do Hebrajczyków mocno podkreśla, że Jezus może współczuć wszystkim naszym słabościom: *Nie takiego bowiem mamy arcykapłana, który by nie mógł współczuć naszym słabościom, lecz doświadczonego we wszystkim na nasze podobieństwo, z wyjątkiem grzechu⁴⁰.**

Uczucia – element należący do języka Boga

Uczucia są darem Boga samego dla człowieka i ważną drogą, przez którą komunikuje się z człowiekiem. Aby rozmawiać z Bogiem i nawiązywać z Nim głębokie relacje, konieczne jest nauczenie się języka Boga. Kiedy czytamy Jego Słowo, Bóg przychodzi przez myśli, ale także przez uczucia, które rodzą się przy czytaniu Słowa Bożego. Uczucia złości, agresji informują nas, że jest pewna dziedzina w naszym życiu nieuporządkowana i nieuleczona. W naturalnym odruchu chcielibyśmy się ich pozbyć, ale ważne jest, aby przyjrzeć się i uczuciom i temu fragmentowi Słowa Bożego. Powierzyć je Jezusowi, bo tylko On ma moc porządkowania i leczenia naszych zranień. Uczucia radości, pokoju, wdzięczności, zadowolenia, jednym słowem uczucia pozytywne w odbiorze, wskazują na dziedziny uporządkowane i zdrowe w naszym sercu. Trzeci typ uczuć jest związany

³⁵ J 11, 33.

³⁶ J 11, 35.

³⁷ Łk 10, 21.

³⁸ Mk 3, 5.

³⁹ Mk 14, 34.

⁴⁰ Hbr 4, 15.

z brakiem rezonowania (obojętności) w naszym sercu. Jest to również ważna informacja dla nas, ukazująca, iż dana prawda nie funkcjonuje w naszym życiu.

Uczucia kształtują życie człowieka

Przez długie lata sfera uczuć była niedoceniana oraz wytłumiana. Przypisywana w sposób negatywny kobietom. Wiele osób, mając na myśli sferę uczuć mówi: *to takie babskie*. Psychologia współczesna pokazuje, iż najgorszą formą obchodzenia się z uczuciami to wytłumianie ich. Wytłumiane uczucia podświadomie kierują człowiekiem i blokują zdrowe funkcjonowanie. Ważnym odkryciem nurtu odnowy w Duchu Świętym było zwrócenie uwagi na zranienia w sferze uczuć, które potrafią oddziaływać na człowieka na każdym etapie życia. Zranienia uczuć z okresu prenatalnego lub wczesnego dzieciństwa mogą kierować życiem człowieka dorosłego. Współczesna psychologia potrafi wyprowadzić z podświadomości człowieka poszczególne zranienia, ale nie potrafi ich uzdrowić.

Uczucia a temperament

Z uczuciami ściśle związany jest temperament. W psychologii jest on określany jako zespół stałych cech psychicznych człowieka charakteryzujących jego życie emocjonalne, sposób reagowania na bodźce zewnętrzne; stopień pobudliwości, siły i trwałości stanów uczuciowych⁴¹. Człowiek rodzi się z konkretnym temperamentem i nie ma możliwości zmiany na inny. Może go tylko zaakceptować. Od czasów starożytnych wyróżnia się trzy podstawowe temperamenty: choleryczny, flegmatyczny oraz sangwiniyczny.

Temperament choleryczny charakteryzuje się tym, że reakcje uczuciowe człowieka są szybkie, silne i długie.

Temperament flegmatyczny charakteryzuje się tym, że reakcje uczuciowe człowieka są powolne, słabe i krótkotrwałe.

Temperament sangwiniyczny charakteryzuje się tym, że reakcje uczuciowe są szybkie, silne lecz krótkotrwałe.

Wspominanie temperamentu przy okazji tematu uczuć jest o tyle istotne, iż ludzie w zależności o swojego temperamentu będą różnie reagować na bodźce zewnętrzne. I nie będzie to wcale związane z ich duchowością lecz naturalnymi predyspozycjami. Cholerykowi będzie znacznie trudniej być osobą łagodnego serca, niż flegmatykowi.

Uczucie gniewu i jego znaczenie w życiu człowieka

W wielu niebiblijnych źródłach określa się gniew jako uczucie grzeszne. Opinia ta ma negatywny wpływ na życie chrześcijan.

Żadne uczucie nie jest samo w sobie grzeszne, uczucia są moralnie obojętne.

⁴¹ M. Szymczak (red.), *Słownik języka polskiego*, t. III, hasło: temperament.

W Ewangelii Marka czytamy, że Jezus spojrział na ludzi wokół siebie z *gniewem*⁴². Myślę, że także odczuwał gniew, kiedy wypędzał kupców ze świątyni i kiedy pewnych ludzi nazwał *głupimi i ślepymi, grobami pobielanymi, mordercami, węzami, obłudnikami*⁴³. Jezus nigdy nie był bardziej Bogiem niż w tych momentach, kiedy wyrażał swój gniew. Często się zdarza, że doskonała miłość oraz gniew idą obok siebie; więcej, gniew jest rezultatem doskonałej miłości. Ważne jest także rozróżnienie gniewu i żalu, gdyż są to dwa odmienne stany emocjonalne. Gniew, kontrolowany i właściwie wyrażany jest jedną rzeczą; niekontrolowany gniew, niewłaściwie wyrażany jest drugą.

Apostoł Paweł wskazał na wyraźną różnicę pomiędzy właściwym gniewem a żalem. Starannie wyłonił gniew spośród takich uczuć, jak nienawiść, złość, gorycz. Słowa Pawła są w trybie rozkazującym: *Gniewajcie się, lecz nie grzeszcie*⁴⁴. Paweł nie powiedział: *No dobrze, pozwalam od czasu do czasu rozgniewać się wam*. Paweł mówi: *Gniewajcie się! Bądźcie zagniewani*. Ale szybko dodaje: *Bądźcie w tym jednak ostrożni*. Apostoł narodów dobrze wiedział, że gniew może prowadzić do uczucia: żalu, urazy, złości, złośliwości, goryczy, jeśli w porę nie zostanie opanowany.

Niezaprzeczalnym faktem jest to, że dopóki nie nauczymy się właściwych sposobów wyrażania i opanowania gniewu, będziemy stawali się zgorzkniali i pełni żalu.

Niebezpieczne jest także niewyrażanie gniewu. Negowanie tego uczucia i spychanie do podświadomości jest bardzo groźne w swoich następstwach. Po pewnym czasie gniew ujawnia się w postaci różnego rodzaju problemów emocjonalnych, konfliktów małżeńskich, a nawet chorób fizycznych.

Gniew jest uczuciem wszczepionym w nas przez Boga, częścią Bożego obrazu w ludzkiej osobowości i ma być użyty do twórczych celów⁴⁵.

Pragnienia serca i ich znaczenie w życiu człowieka

Nasze serce jest także siedliskiem pragnień. One decydują o tym co chcemy osiągnąć. Pragnienie rozpala chęć poszukiwania życia, które najbardziej cenimy.

⁴² Mk 3, 5.

⁴³ por. Mt 23.

⁴⁴ Ef 4, 26.

⁴⁵ D. A. Seamands, *Uzdrowienie zranionych uczuć*, s.130-132.

Zmiany w naszym życiu zaczynają się tak naprawdę od pragnień. Jezus woła: *Jeśli ktoś jest spragniony, a wierzy we Mnie – niech przyjdzie do Mnie i pije! Jak rzekło Pismo: Strumienie wody żywej popłyną z jego wnętrza*⁴⁶. Chrześcijaństwo nie jest programem, który ma nas doprowadzić do porządku lub zreformować społeczeństwo. Ma potężny wpływ na nasze życie, lecz gdy nadchodzi przemiana, zawsze stanowi ona następstwo czegoś innego, czegoś na poziomie serca. W swojej istocie chrześcijaństwo zaczyna od zachęty, by poczuć pragnienie⁴⁷.

Jezus w spotkaniu z człowiekiem chromym leżącym nad sadzawką Owczą, zadaje pytanie na pierwszy rzut oka absurdalne⁴⁸: *Czy chcesz stać się zdrowy?* Mężczyzna jest sparaliżowany od 38 lat i wydaje się jakby niczego bardziej nie pragnął. Niekoniecznie musi to być zgodne z prawdą. Lata oczekiwania na cud mogły sprawić, że po prostu tracił nadzieję i dopadł go stan rezygnacji, cynizmu lub rozgoryczenia. Jezus pytając go, czego chce, jeszcze raz postawił mu przed oczyma jego własne pragnienie.

Nowy Testament ukazuje największe pragnienie Jezusa, Syna Bożego. Jezus najbardziej pragnie pełnić wolę Swojego Ojca. Do uczniów po rozmowie z Samarytanką powie: *Moim pokarmem jest wypełnić wolę Tego, który Mnie posłał, i wykonać Jego dzieło*⁴⁹. Cała rozmowa z Samarytanką związana jest z pragnieniem. Jezus rozpoczyna od pragnienia fizycznego: *daj Mi pić*, aby doprowadzić ją do jej pragnień serca. Bogu podobają się pragnienia związane z troską o innych, a takie pragnienie wyrażał Salomon prosząc o serce pełne rozsądku do sądzenia ludu i rozróżniania dobra od zła⁵⁰. ***Spodobało się Panu, że właśnie o to Salomon poprosił***⁵¹.

Pamięć serca i jej znaczenie w tożsamości człowieka

Biblia sercu przypisuje funkcję pamięci. Ze wszystkich wrogów, z którymi spotyka się nasze serce najgroźniejsze jest zapominanie. Zapomnienie działa powoli, zwyczajnie i niezauważalnie. Odcina nas od Życia tak powoli, iż prawie w ogóle go nie zauważamy, aż pewnego dnia kwiat naszej wiary nagle zniknie. Pismo Święte przestrzega nas przed zapominaniem. W Starym Testamencie schemat jest tak przewidywalny, że wiemy, czego się spodziewać. Naród Wybrany jest zagrożony (niewolą, brakiem wody, jedzenia), Pan Bóg przychodzi z pomocą, Izraelici się radują, świętują i zapominają. Przez 40 lat dzieje się w kółko to samo.

⁴⁶ J 7, 37-38.

⁴⁷ J. Eldredge, *Podróż pragnień*, s.49-50.

⁴⁸ por. J 5, 1-13.

⁴⁹ J 4, 34.

⁵⁰ por. 1 Krl 3, 9.

⁵¹ 1 Krl 3,11.

Izrael zagrożony → Bóg ratuje → Izrael świętuje → Izrael zapomina

Gdy stają u progu Ziemi Obiecanej, Bóg posyła im ostateczne ostrzeżenie: *Tylko się strzeż bardzo i pilnuj siebie, byś nie zapomniał o tych rzeczach, które widziały twoje oczy: by z twego serca nie uszły po wszystkie dni twego serca*⁵². Pamięć jest ściśle związana z tożsamością. Brak celebrowania pamięci sprawia, że człowiek zaczyna tracić swoją tożsamość, tzn. nie wie kim jest. Bycie chrześcijaninem, Polakiem, domaga się celebrowania pamięci o minionych wydarzeniach.

Pobożni Żydzi do modlitwy zakładają filakterie, małe skórzane pudełeczka z fragmentami Tory, aby zapobiec zapomnieniu. Blaise Pascal poszedł krok dalej. Tej samej nocy, gdy nawrócił się do Chrystusa, 23 listopada 1654 roku, zapisał niniejsze słowa, by utrwalić swoje spotkanie z żywym Bogiem: *Ogień. Bóg Abrahama, Bóg Izaaka, Bóg Jakuba... Pewność, pewność, emocja, radość, pokój, Bóg Jezusa Chrystusa, Deum meum et Deum vestrum, Twój Bóg będzie moim Bogiem. Zapomnienie o świecie i o w wszystkim prócz Boga. Radość, radość, radość, lzy radości!*⁵³

Gdy umarł, notatkę tę znaleziono zaszytą w jego surducie, tuż obok serca. Trzymał ją tam od dnia nawrócenia aż do ostatniego oddechu.

⁵² Pwt 4, 9.

⁵³ J. Eldredge, *Podróż pragnień*, s. 225.

Pierwszy dzień**SERCE JAKO PRAWDZIWE „JA”**

Kategorią „serca” nazwany jest każdy z osobna niejako bardziej jeszcze po imieniu. Jest dotknięty w tym, co o nim stanowi w sposób jedyny i niepowtarzalny. Jest określony w swoim człowieczeństwie „od wewnątrz”. Owo wnętrze (czyli serce) jest siłą decydującą o „zewnątrznym” kształcie ludzkiego postępowania, a także o kształcie wielorakich struktur i instytucji w wymiarze życia społecznego.

Jan Paweł II, *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich. Przykazanie a etos*

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do przebudzenia na twoje serce, na twoją wyjątkową osobowość.

Z wnętrza bowiem, z serca ludzkiego pochodzą złe myśli, nierząd, kradzieże, zabójstwa. Całe to zło z wnętrza pochodzi i czyni człowieka nieczystym.

Mk 7, 21a.23

B. Studium Biblii

Późno Cię umiłowałem, Piękności tak dawna a tak nowa, późno Cię umiłowałem. W głębi duszy byłaś, a ja się błąkałem po bezdrożach i tam Ciebie szukałem, biegnąc bezładnie ku rzeczom pięknym, które stworzyłaś. Ze mną byłaś, a ja nie byłem z Tobą. [...] Zawołałaś, rzuciłaś wezwanie, rozdarłaś głuchotę moją. Zabłysnęłaś, zajaśniałaś jak błyskawica, rozświetliłaś ślepotę moją.

Św. Augustyn, *Wyznania*, 10. 27

Przeczytaj 1 Sm 16, 1-13.

I. WIDZIEĆ

1. Prorok z pewnym lękiem idzie namaścić nowego króla. Nawet nie zna jeszcze tej osoby. Jakim kryterium kieruje się na początku Samuel?

.....

.....

.....

2. Jakim kryterium kieruje się Bóg? Co jest dla Boga najważniejsze?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Jakie ty stosujesz kryteria w swoich wyborach (np. pracy, wyborze współpracowników)? Co jest dla ciebie ważne?

.....

.....

.....

2. Kryterium Boga jest jednoznaczne – najważniejsze jest serce. Jakie miejsce w twoim życiu stanowi serce? Czy kierujesz się swoim sercem? Czy jest ono dla ciebie ważne?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim myśleniu, abyś zrozumiał i doświadczył, że serce stanowi ważną część twojej osobowości?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Łk 12, 34.

Co jest dla was skarbem? Czemu poświęćcie najwięcej czasu i troski? Co jest dla was najważniejsze? Ukazujecie to w działaniu, nie tylko w słowach.

Drugi dzień**ROLA UCZUĆ W JĘZYKU BOGA**

Wejź do wnętrza swego serca, wyklucz wszystko, co nie jest Bogiem i co nie prowadzi do Niego. Zamknij wejście i szukaj Jego samego. A teraz, o moje serce, przemów do Boga i powiedz: Oblicza Twego poszukuję, „szukam, Panie, Twojego oblicza”. Panie, mój Boże, pouczaj teraz moje serce, gdzie i jak Cię szukać, gdzie i jak Cię znaleźć. [...] Naucz mnie, jak mam Cię szukać, i ukaż się poszukującemu! Bo nie mogę Cię szukać, jeśli mnie nie pouczysz, ani Cię znaleźć, jeżeli się nie ukażesz. Obym Cię szukał swym pragnieniem, obym Cię pragnął szukając, obym Cię znalazł miłując, a miłował znajdując.

Św. Anzelm, w: *Liturgia Godzin. I tydzień Adwentu, piątek*

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do akceptacji swoich uczuć jako daru Bożego.

Gdy tak żarliwie się modliła przed obliczem Pana, Heli przyglądał się jej ustom. Anna zaś mówiła tylko w głębi swego serca, poruszała wargami, lecz głosu nie było słychać. Heli sądził, że jest pijana.

1 Sm 1, 12-13

B. Studium Biblii

Przeczytaj 1 Sm 1, 1-20.

I. WIDZIEĆ

1. Anna głęboko przeżywa brak potomstwa. Wymień uczucia, które wylewa na modlitwie przed Panem.

.....

.....

.....

2. Kapłan Heli jest świadkiem modlitwy Anny. Opisz jego odbiór tej modlitwy.

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Czy przychodzisz na modlitwę z bolesnymi i trudnymi problemami i wylewasz je przed Panem? Jakie są skutki takiej modlitwy?

.....
.....
.....

2. Czy potrafisz dzielić się z Jezusem swoimi radościami i osiągnięciami? Jakie uczucia się wówczas w tobie rodzą?

.....
.....
.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim myśleniu i działaniu, abyś zaakceptował uczucia jako piękny dar Boży w swoim życiu?

.....
.....
.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się 1 Sm 2, 1-10.

Anna wylewa swoją radość i wdzięczność w pięknej modlitwie. Jak często potraficie wylewać przed sobą i Panem swoje serca tak jak to uczyniła Anna?

Trzeci dzień**PRAGNIENIA SERCA**

Chrystus prowadzi swoich „ku Ojcu”, stwarzając wyrazisty wzór życia w stronę Ojca zorientowanego. „Ja zachowałem przykazanie Ojca mego i trwam w Jego miłości”. A to „trwanie w miłości” Ojca – czyli wypełnianie Jego woli – Chrystus uważa za swój „pokarm”: „Moim pokarmem jest wypełnić wolę Tego, który Mnie posłał, i wykonać Jego dzieło” (J 4, 34). „Pokarm”, jakim jest w życiu Chrystusa pełnienie woli Ojca, wprowadza nas w tajemnicę Jego posłuszeństwa aż do śmierci krzyżowej.

Jan Paweł II, *Katechezy. Jezus Chrystus*, nr 75.4,6

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do rozpoznawania pragnień serca i zaakceptowania ich.

Moim pokarmem jest wypełnić wolę Tego, który Mnie posłał, i wykonać Jego dzieło.

J 4, 34

B. Studium Biblii

Przeczytaj J 17, 20-26.

I. WIDZIEĆ

1. Dla Jezusa najważniejszy jest Jego Ojciec i wszystko co z Nim jest związane. Modlitwa arcykapłańska ukazuje serce Jezusa. Co jest dla Jezusa ważne? Czego pragnie?

.....

.....

2. Jakie miejsce zajmują w tych pragnieniach Jego uczniowie?

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Co jest dla ciebie ważne? Wymień swoje pragnienia. Uporządkuj je. Czego one dotyczą?

.....

.....

.....

2. Jezus powierza Ojcu osoby, które są dla niego ważne. Wymień osoby, które są dla ciebie ważne. Czy powierzasz je Bogu na modlitwie?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim myśleniu, ale także i sercu, abyś najpierw miał pragnienia i marzenia, a następnie potrafił je urzeczywistniać?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Mt 20, 20-23.

Czego pragniecie jako małżeństwo? Wymieńcie te pragnienia.

Czwarty dzień**PRAGNIENIA SERCA**

*Albowiem to właśnie twoje pragnienie jest twoją modlitwą. Gdy ono nie ustaje, to i modlitwa nie ustaje. Nie na próżno powiedział Apostoł: „Módlcie się nieustannie”. Czyż to bez przerwy zginamy kolana, chylimy się w pokłonie, wznosimy ręce ku górze, i dlatego tak on nam mówi? A jeśli twierdzimy, to sądzę, iż tego rodzaju ustawiczna modlitwa nie jest możliwa. Ale istnieje inna, wewnętrzna, nieustanna modlitwa, a jest nią pragnienie. [...] Jeżeli chcesz nieustannej modlitwy, nie ustawaj w pragnieniu. **Owo nieustanne pragnienie jest i nieustannym wołaniem. Zamilknie ono, gdy przestaniesz miłować.** [...] Gdy ziębnie miłość, milknie serce, natomiast żar miłości jest krzykiem serca. Gdy miłość nie ustaje, nie ustaje i wołanie, a gdy nie przestajesz wołać, nie przestajesz i pragnąć; a gdy pragniesz, to znaczy, że myślisz o wiekuistym pokoju.*

Św. Augustyn, w: *Liturgia Godzin. III tydzień Adwentu, piątek*

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do wsłuchiwania się w twoje serce.

Bo gdzie jest skarb wasz, tam będzie i serce wasze.

Łk 12, 34

B. Studium Biblii

Przeczytaj 1 Krl 3, 4-15.

I. WIDZIEĆ

1. Salomon zostaje królem Izraelu w bardzo młodym wieku. Ma świadomość swoich braków. Na czym koncentruje się Salomon? Co jest dla niego ważne? Jakie są jego pragnienia?

.....

.....

.....

2. Jaka jest reakcja Boga na prośbę Salomona? Opisz ją w kilku punktach.

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Salomon prosił o serce pełne rozsądku do sądzenia swojego ludu i rozróżniania dobra i zła. Nie prosił o zmianę swojego ilorazu inteligencji. Dar, o który prosił dotyczył jego serca. Czy prosisz Pana o dary dla swojego serca?

.....

.....

2. Pragnienia Salomona dotyczą troski o innych, o swój lud. Czego dotyczą twoje pragnienia? Czy również mógłbyś usłyszeć od Boga: *Spodobało się Panu, że właśnie o to poprosił.*

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim myśleniu oraz sercu, abyś prosił o dary dla swojego serca ukierunkowane na drugiego człowieka?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Ps 21, 2-7.

Które pragnienia w waszym życiu zrealizowały się dzięki pomocy Bożej?

Pamięć Kościoła używając terminu technicznego, trzeba powiedzieć, że utożsamia się z Tradycją. To słowo mówi o czynnej funkcji pamiętania i przekazywania. [...] Jest to zadanie, w którym Kościół jest stale wspierany przez Ducha Świętego. W momencie rozstania Chrystus mówi do Apostołów o Duchu Świętym: „On was wszystkiego nauczy i przypomni wam wszystko, co Ja wam powiedziałem” (J 14, 26). Kiedy więc Kościół sprawuje Eucharystię, będącą „pamiątką” Pana, czyni to w mocy Ducha Świętego, który z dnia na dzień budzi i ukierunkowuje jego pamięć. Temu wspaniałemu, a zarazem tajemniczemu dziełu Ducha, przekazywanemu z pokolenia na pokolenie, Kościół zawdzięcza swoją istotną tożsamość. A trwa to już dwa tysiące lat.

Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, nr 24

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do zrozumienia i objawiania funkcji pamięci w twoim życiu.

To czyńcie na moją pamiątkę.

Łk 22, 19b

B. Studium Biblii

Przeczytaj Wj 12, 1-36.

I. WIDZIEĆ

1. Znaki i cuda dokonujące się na oczach Izraelitów są ważnym elementem planu Boga w tworzeniu tożsamości Narodu Wybranego. Jakie elementy należą do istoty tożsamości Izraela?

.....

.....

.....

2. Posłuszeństwo Hebrajczyków Bogu Jahwe w wyprowadzaniu z niewoli egipskiej stanowi ważny element ich tożsamości. Bóg objawiał swoją wolę przez Mojżesza. W czym się przejawia twoje posłuszeństwo Bogu?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Czy rozumiesz i doświadczasz swojej tożsamości jako chrześcijanin? Czy rozumiesz i sam przechodzisz drogę w swoim rozwoju jako chrześcijanin? Czy nie zatrzymałeś się tylko na prawdach intelektualnych?

.....

.....

.....

2. Czy przypominasz sobie obietnice i cuda, które uczynił Bóg w twoim życiu, czy tylko reagujesz przez pryzmat chwili i odczuć dnia codziennego?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim myśleniu i sercu, abyś był wdzięczny i pamiętał o obietnicach i cudach Bożych w twoim życiu?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się J 14, 26.

Czy wzywacie Ducha Świętego, aby przypominał wam obietnice i cuda w waszym życiu osobistym i małżeńskim?

Szósty dzień**BRAK PAMIĘCI I INNE CHOROBY SERCA**

Sobór Watykański II mówi o Kościele pielgrzymującym, czyniąc analogię z Izraelem Starego Przymierza wędrującym przez pustynię. Ma więc owo pielgrzymowanie charakter także zewnętrzny: widzialny w czasie i przestrzeni, w której historycznie się dokonuje. Kościół bowiem ma „rozprzestrzenić się na wszystkie kraje” i dlatego „wchodzi w dzieje ludzkie, wykraczając równocześnie poza czasy i granice ludów”. Jednakże istotny charakter pielgrzymowania Kościoła jest wewnętrzny. Jest to pielgrzymowanie przez wiarę „mocą Pana zmartwychwstałego”, pielgrzymowanie w Duchu Świętym – danym Kościołowi jako niewidzialny Pocieszyciel.

Jan Paweł II, *Redemptoris Mater*, nr 25

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do czuwania i rozeznawania przyczyn swojej niewiary.

<p>Czy jeszcze nie rozumiecie i nie pamiętacie owych pięciu chlebów na pięć tysięcy, i ile zebraliście koszów?</p> <p style="text-align: right;">Mt 16, 9</p>

B. Studium Biblii

Przeczytaj Mt 16, 5-12.

I. WIDZIEĆ

1. Uczniowie byli świadkami wielu cudów Jezusa po to, aby wzrastała ich wiara. Jak reagują uczniowie na brak chleba?

.....

.....

.....

2. Jezus wybiera określonych mężczyzn i wprowadza ich na drogę wiary w Syna Bożego. Z jakich korzysta środków, aby jego uczniowie postępowali na drodze wiary?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Niewiara w mniejszym lub większym stopniu w życiu uczniów związana jest z brakiem pamięci. Czy przypominasz sobie *wszystkie drogi, którymi cię prowadził Pan, Bóg twój, przez te czterdzieści lat na pustyni, aby cię utraścić, wypróbować i poznać, co jest w twym sercu; czy strzeżesz Jego nakazu, czy też nie* (Pwt 8, 2)? Czego się nauczyłeś?

.....

.....

.....

2. W jaki sposób przejawia się choroba serca zwana brakiem pamięci w twoim życiu wiary, patriotyzmie?

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abys celebrował pamiętanie w swoim życiu wiary, życiu jako Polaka?

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Pwt 8, 2-3. 17.

Czy nie wsadziliście do lamusa dobrodziejstw Bożych w waszym życiu? Czy stają się one źródłem wiary i służby dla innych?

